

Tisková zpráva, Brno, 16. června 2022

Výzkum na MU: Adolescenti se s technologiemi nejvíc naučí sami, rodiče ani školy je nemotivují

Nejen uplynulé covidové období prokázalo, jak důležitou roli budou do budoucna hrát v životech všech lidí technologie a schopnost je ovládat. České školy i rodiny ale tápou v tom, jak v jejich využívání mladou generaci podpořit. Zjistili to výzkumníci z Ústavu pedagogických věd Filozofické fakulty Masarykovy univerzity, kteří svoje poznatky shrnuli do knihy s názvem *Život a vzdělávání digitálních náctiletých*, kde také dávají řadu tipů, na čem by se v tomto ohledu mělo pracovat.

Tým tvořený Jiřím Zounkem, Liborem Juhaňákem a Klárou Záleskou mapoval život 15letých žáků základních škol, přičemž sledoval využívání technologií učiteli, ale mluvil také s rodiči a samozřejmě i se samotnými žáky. Adolescenti totiž zkušenosti nabrali nejen přímo ve výuce, ale i doma a při volnočasových aktivitách. „*Nebo spíš naopak, ukazuje se, že nejvíc se v kontextu technologií učí právě ve volném čase, kdy mají prostor zkoušet a dělat chyby, zatímco ve škole využívají s ohledem na možnosti vybavení a schopnosti učitelů jen omezené množství digitálních pomůcek,*“ upozornil na jeden z výstupů několikaletého výzkumu Jiří Zounek, jeden ze spoluautorů publikace *„Life and Learning of Digital Teens. Adolescents and digital technology in the Czech Republic“*, která vyšla v prestižním nakladatelství Springer.

Práce badatelského týmu ukázala, jak moc má na přijetí a osvojení technologií vliv generační otázka. Rodiče dnešních náctiletých s počítači a mobily nevyrostali, kdežto pro jejich děti je to integrální součást života, což ovlivňuje náhled obou skupin. Adolescenti měli například popsat, při jakých příležitostech technologie berou do rukou. Mluvili o tom, jak se za pomoci hudebních nahrávek učí angličtinu na YouTube nebo střih videí, organizují se ke školním projektům přes messengery nebo při sportu a výletech používají různé navigace a mapy. „*Zažili jsme ale řadu situací, kdy rodiče právě toto hodnotili jako negativní a vnímali to jako ono zprofanované neustálé koukání do telefonu. Přitom takovou činnost dětem nelze vytknout,*“ upozornil Zounek na nepochopení generací.

Vzhledem k tomu, jak široké spektrum digitálních pomůcek děti využívají a potřebují, jim dnes podle vědců není možné dávat příkazy typu, že na počítači stráví jen hodinu denně. Odborníci naopak apelují, že přínosnější je bavit se s dětmi o tom, k čemu a jaké technologie při získávání znalostí a dovedností potřebují, a tak trochu se od nich i učit.

Výzkumné rozhovory probíhaly ještě před vypuknutím covidové pandemie, věrně tak zobrazují připravenost škol zvládnout například výuku na dálku po technologické i pedagogické stránce. „*Ukázalo se, že při výuce s technologiemi učitelé stále využívají jen jednodušší postupy jako přípravu prezentací nebo dohledávání informací na internetu, čímž zkrátka jen doplňují frontální výuku. Naopak téměř vůbec nepoužívají sdílené dokumenty nebo online komunikační nástroje,*“ upozorňuje Libor Juhaňák, další ze spoluautorů. Podle nich v žádném případě neplatí, že čím více mají žáci digitálních nástrojů k dispozici, tím je výuka kvalitnější. Ani to, že lze osazenstvo třídy zaujmout jen technickými figly. Žáci a studenti pořád oceňují hlavně schopnost učitele nadchnout pro téma a informace předat. „*Když ale porovnáme, jak integrální součástí našeho života se technologie staly, tak musíme konstatovat, že integrální součástí výuky rozhodně nejsou,*“ podotkl Jiří Zounek.

Radim Sajbot, Tiskový mluvčí Masarykovy univerzity

Rektorát, Žerotínovo nám. 9, 601 77 Brno, M: +420 602 521 182, E: sajbot@rect.muni.cz, www.muni.cz

Do škol dodnes neprosákla řada změn, které předpokládala už například Strategie digitálního vzdělávání z roku 2014. Situaci komplikuje také to, že se na nich výrazně liší výuka informatiky i to, kdo má technologie a jejich správu na starost – neexistují plány rozvoje do budoucna, o techniku se stará, kdo může, a pedagogické otázky jejího využití se příliš neřeší.

Kontakt:

doc. Mgr. Jiří Zounek, Ph.D., tel.: 731 420 526, e-mail: zounek@phil.muni.cz

Mgr. Bc. Libor Juhaňák, Ph.D., tel.: 549 493 300, e-mail: juhanak@phil.muni.cz